Kommunedirektør

Sirdal

Notat

Vår ref.	26/522-5
Saksbehandler	Aud Sunniva Fuhr
Dato	18.08.2026

Datasenter Sirdal

1 Innledning

Tonstad Datapark AS ønsker å etablere datasenter på Ertsmyra i Sirdal basert på reguleringsplan for «Ertsmyran næringsområde» med planID 2018002 som ble endret 31. oktober 2024. Endringsvedtaket ble påklaget i oktober 2025, nærmere ett år etter vedtaket i kommunestyret. Klagene ble avvist fordi klagefristen var ute. Avvisningsvedtaket ble påklaget og Statsforvalteren i Agder opphevet avvisningsvedtaket. Kommunen har derfor realitetsbehandlet klagene og sendt dem videre til Statsforvalteren for klagebehandling. Klagene er ikke avgjort.

Nedenfor gjennomgås tidslinjen/historikken, herunder Statsforvalterens vedtak om å behandle klagene til tross for at de var fremsatt nærmere ett år etter klagefristens utløp, samt klagesakens hovedspørsmål.

2 Tidslinje

2.1 Planområdet - Statnetts anlegg

Planområdet er delvis utbygd av Statnett ved at det er etablert en større transformatorstasjon sør i området. Byggeområdet ble i sin tid konsekvensutredet som en del av konsesjonsbehandlingen.

Vedlagt ligger to bilder. Bildene viser Ertsmyra utbygd av Statnett. Bilde 1 viser området fra sør mot nord. Bilde 2 viser området fra nord mot sør hvor området for datasenter ligger foran Statnetts anlegg.

2.2. Kommunedelplan 2013

Området ble avsatt til næringsformål (N5) i kommunedelplan Sirdal sør, vedtatt 20. juni 2013, planID 2013004.

2.3. Kommuneplanens samfunnsdel 2018- 2030

Kommuneplanens samfunnsdel datert 24.05.2018:

> *« Nærheten til Ertsmyra transformatorstasjon, gir mulighet for uttak av betydelig mengder energi, og åpner opp for etablering av ny kraftforedlende industri som for eksempel hydrogenproduksjon og datasenter.»*

2.4 Reguleringsplan 2020

Det ble vedtatt en detaljregulering, Tonstad – Ertsmyran næringsområde, 5. mars 2020 med planID 2018002.

Det ble lagt til grunn at Statnetts prosjekt på det tilstøtende området – som hadde vært gjenstand for en konsekvensutredning og godkjent i henhold til energiloven – ville ha så vesentlige miljøkonsekvenser at ytterligere tiltak ikke ble ansett å kunne bidra vesentlig til den samlede påvirkningen. Vurderinger av konsekvensene ved å legge ut området for Tonstad Datapark til næring ble dermed gjort i forbindelse med kommunedelplanen fra 2013.

Ytterligere vurderinger av konsekvenser ble gjort i forbindelse med reguleringsplanen vedtatt i 2020.

Intensjonen med planen da den ble vedtatt i 2020, var å legge til rette for etablering av nærings- og industrivirksomheter, herunder datasenter, som kunne nyttiggjøre seg av allerede eksisterende infrastruktur, blant annet tilgang på stabil kraftforsyning, eksisterende vegsystemer og andre tekniske anlegg.

Selv om det ikke ble foretatt en konsekvensutredning i forbindelse med reguleringsplanvedtaket, ble det gjort en grundig saksbehandling. Kommunen fulgte alle plan- og bygningslovens regler i forbindelse med varsling og høring, og saken ble sendt på høring tre ganger (inkl. oppstart planarbeid og offentlig ettersyn).

Under høringen innkom uttalelser fra flere myndigheter og privatpersoner. Dette inkluderer Statsforvalteren i Agder (da Fylkesmannen), Vest-Agder fylkeskommune, Statnett, Agder Energi og NVE. Reguleringsplanen ble godkjent av alle myndigheter som uttalte seg. Uttalelser fra privatpersoner hadde henvisninger til Tonstad Datapark. Det var dermed kjent at datasenter var en mulig utvikling av området.

Planbeskrivelsen viser at det ble foretatt en vurdering av hvilke konsekvenser næringsområdet ville ha. I planbeskrivelsen er det gjort en vurdering av konsekvensene av de konkrete avvikene fra kommunedelplanen. I tillegg til de konkrete konsekvensene knyttet til enkeltområder, er det gjort en generell vurdering av konsekvenser i forhold til landskap miljø og samfunn, jf. planbeskrivelsens punkt 4.3 (s. 15 flg.). Det er også gjort en ROS-analyse som er inntatt i planbeskrivelsens kapittel 5.

2.5 Reguleringsendring 2024

I etterkant av den vedtatte reguleringsplanen i 2020 oppsto uklarhet knyttet til om datasenter kunne oppføres innenfor arealformålene *næringsvirksomhet* og *kombinerte næringsformål*, begge spesifisert til industri-, håndverks- og lagervirksomhet i bestemmelsene.

Tonstad Datapark AS ønsket å sikre forutsigbarhet før videre utvikling av eiendommen til datasenter, og søkte derfor om planendring for at det skulle komme klart frem av reguleringsplanen.

Kommunestyret behandlet endringen som «forenklet prosess», jf. plan- og bygningsloven § 12-14 og fattet følgende vedtak i oktober 2024 (endring markert i fet skrift):

> *I henhold til plan- og bygningslovens § 12 – 14 andre ledd godkjennes endring av reguleringsplan for «Ertsmyran næringsområde» med planID 2018002 som følger:*

*Planbestemmelsene § 4 (ny tekst er uthevet): Kombinert næring/tjenesteyting (N/T1 - N/T4) er områder som skal benyttes til industri-, håndverks og lagervirksomhet, **annen næring, herunder datasenter**, samt annen tjenesteyting som konsulentvirksomhet, byggevarehandel el. tilsvarende. Det tillates ikke detaljvarehandel i områdene.*

Dette vedtaket ble påklaget i oktober 2025, nærmere ett år etter vedtaket i kommunestyret. Klagene ble avvist fordi klagefristen var ute. Avvisningsvedtaket ble påklaget og Statsforvalteren i Agder opphevet avvisningsvedtaket. Kommunen har derfor realitetsbehandlet klagene og sendt dem videre til Statsforvalteren for klagebehandling. Klagene er ikke avgjort.

3. Statsforvalterens opphevelse av avvisningsvedtaket

Statsforvalteren i Agder fattet 19. mars 2026 vedtak om å oppheve kommunens avvisningsvedtak, og klagerne ble samtidig gitt oppreisning for oversittet klagefrist. Begrunnelsen for å gi oppreisning for oversittet klagefrist er at det ifølge Statsforvalteren foreligger alvorlige feil og mangler ved vedtaket om reguleringsendring som gjør at det er «særlige grunner» som taler for at klagene skal behandles.

Kommunen er uenig i dette, og mener at det ikke er grunnlag for å ta klagene til behandling av følgende grunner:

Det fremgår ikke tydelig hvilke klager som behandles. Klagene er innsendt på ulike tidspunkt, og hvor mye hver part eventuelt kan klandres for å ha oversittet klagefristen varierer. Det er også en klage som ikke kan behandles fordi den uansett er for sent fremsatt. Spørsmålet om oppreisning for fristoversittelsen skulle derfor ikke vært behandlet samlet.

Klagefristen er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.

For den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Ved vedtak som går ut på å tilstå noen en rettighet, skal klagefristen for andre likevel senest løpe ut når det er gått 3 måneder fra det tidspunkt vedtaket ble truffet, jf. forvaltningsloven § 29 andre ledd.

Ved oversitting av klagefrist er det forvaltningsloven § 31 som regulerer når en klage likevel kan tas under behandling:

Selv om klageren har oversittet klagefristen, kan klagen tas under behandling såframt

*a. parten eller hans fullmektig **ikke kan lastes** for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd med klage etterpå, eller*

*b. det av **særlige grunner** er rimelig at klagen blir prøvd.*

*Ved vurderingen av om klagen bør tas opp til behandling, skal det også legges **vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre**.*

***Klagen kan ikke tas under behandling som klagesak dersom det er gått mer enn ett år siden vedtaket ble truffet**.* (våre uthevinger)

Statsforvalteren har videre gått for langt i å gjøre en prejudisiell vurdering av reguleringsvedtaket.

Vurderingen er mangelfull, og er basert på feil faktiske forhold.

Vurderingen er gjort helt uten kontradiksjon eller tilfredsstillende saksopplysning etter forvaltningsloven § 17.

- Statsforvalteren mener at endringen i reguleringsplanen skulle vært på høring hos NVE.

  Planen fra 2020 var på høring hos NVE. NVE har dessuten gitt Tonstad Datapark AS flere konsesjoner. Anleggskonsesjon ble meddelt Tonstad Datapark AS allerede 30. juni 2021. Etter endringer ble ny konsesjon meddelt 10. desember 2025.

- Overskuddsvarme/spillvarme – kost/nytte-analyse er godkjent av NVE.

- Naturmangfold – er vurdert av kommunen ved vedtakelsen av planen i 2020. Ytterligere undersøkelser viser at naturmangfoldet faktisk ikke påvirkes i vesentlig grad av utbyggingen. Det er gjennomført befaring for å avdekke eventuelle rødlistede arter på tomten, hvilket ikke ble oppdaget på befaringstidspunktet. Det er også gjennomført en fugleundersøkelse, hvor det ikke ble registrert på tomten.

- Støy - vil bli regulert gjennom gjeldende forurensnings- og tillatelseskrav. Støy, vibrasjoner, avrenning, erosjon og påvirkning på vannkvaliteten vil håndteres gjennom avbøtende tiltak.

Reguleringsendringen som ble foretatt i 2024 bygger videre på reguleringsvedtaket fra 2020, og er utelukkende en presisering av dette. Endringen som innebar en utvidelse av næringsområdet i kommunedelplanen, og tilrettelegging for en større næringsetablering, skjedde gjennom planvedtaket som ble fattet i 2020. Statsforvalterens vedtak, og den kritikken som fremkommer der, retter seg i realiteten mot de vurderingene som ble gjort i forbindelse med reguleringsplanvedtaket fra 2020, og som Statsforvalteren ikke hadde innvendinger mot den gang.

Kommunens vedtak 31. oktober 2024 om endring av reguleringsplan for Ertsmyra Næringsområde skjedde på et tidspunkt der Statsforvalteren i Agder ikke prioriterte å gi uttalelse til endring av reguleringsplaner og hvor Statsforvalteren i Agder hadde bedt om at slike saker som hovedregel ikke ble sendt til Statsforvalteren i forkant av at kommunen fattet vedtak, jf. brev 19. mars 2024. Sivilombudet kom i en uttalelse 18. mars 2024 til at denne praksis ikke var i samsvar med plan- og bygningsloven. Statsforvalteren endret derfor ved brev 5. mars 2025 praksis knyttet til plan- og dispensasjonssaker til slik den var før mars 2024.

Til tross for at Statsforvalteren hadde bedt om at slike saker som hovedregel ikke skulle sendes til Statsforvalteren i forkant av kommunens vedtak, ble Statsforvalteren likevel varslet om forslaget til den mindre reguleringsendringen ved brev 2. oktober 2024. Det ble her gitt en grundig saksfremstilling hvor det blant annet fremgår at den mindre reguleringsendringen var foranlediget av en søknad fra Tonstad Datapark. Det er også gjengitt fra planbeskrivelsen fra kommunens behandling i 2020 hvor det blant annet fremgår at begrunnelsen for den utvidelse som da ble vedtatt, «er tilbakemelding fra aktør som ser på mulighetene for etablering av et datasenter på området om at en eventuell slik etablering vil ha et stort arealbehov.» Det ble anmodet om at Statsforvalteren i Agder kom med eventuelle bemerkninger til endringen innen fristen, men slike bemerkninger innkom ikke.

4. Status

I juni 2026 ble kommunen ved to anledninger kontaktet av Statsforvalteren om saken. Kommunen oppfattet dette som forsøk på å påvirke utfallet av kommunens klagebehandling.

Kommunen har opprettholdt sitt vedtak 9. juli 2026 og oversendte saken til Statsforvalteren 10. juli 2026.

Tonstad Datapark AS har 10. august 2026 sendt inn merknader til saken til Statsforvalteren.

Vedtak i klagesaken foreligger p.t. ikke.

Etter vedtaket 19. mars 2026 ble det avholdt et dialogmøte/oppklaringsmøte 23. april 2026, hvor kommunen meddelte at man var innstilt på å realitetsbehandle klagene.

5. Sirdal kommunes syn på datasenteretableringen

I kommunen har det vært sterk politisk oppslutning om de reguleringssaker som legger til rette for datasenteretablering.

Kommuneplanen fra 2013 ble enstemmig vedtatt i kommunestyret.

Det samme gjaldt reguleringsplanen i 2020.

Også presiseringen i 2024 ble enstemmig vedtatt.

Vedtaket om å avvise klagene i 2025 var enstemmig.

Vedtaket 9. juli 2026 om å forkaste klagene ble fattet mot en stemme.

Kommunens syn er og har vært at etableringen av datasenter er i tråd med Regjeringens datasenterstrategi. Etableringen er støttet av både Listerrådet, Dalanerådet og Agder fylkeskommune.

Dette synet bygger på at plasseringen av et datasenter på Ertsmyra oppfyller følgende kriterier:

- Nærheten til Statnetts transformatoranlegg gjør produksjonstapet minimalt.
- Man unngår ytterligere linjeutbygging i området.
- Dermed unngår man også ytterligere naturskade.

6. Klagesakens hovedspørsmål

- Om endringen i 2024 kan gjennomføres ved en forenklet prosess.
- Om det skulle vært foretatt konsekvensutredning iht. plan- og bygningsloven.
- Kommunen mener endringen ikke går utover hovedrammene i planen og at den derfor kunne gjennomføres etter forenklet prosess. Bakgrunnen for det er at det i planbeskrivelsen står at reguleringsgrensen ble utvidet noe, sammenliknet med det område som ble regulert til næring i kommunedelplanen fra 2013. Denne utvidelsen ble gjort for å muliggjøre etablering av datasenter. Dette tilsier at intensjonen med planen da den ble vedtatt i 2020, var å regulere for etablering av datasenter innenfor arealformålet N/T1-N/T4.

  På tidspunktet for planendringen var det ikke et eget reguleringsformål for datasentre. Det var uklar rettstilstand når det kom til hvilket arealformål datasentre kunne etableres innenfor. Nærings- og fiskeridepartementet publiserte en strategi vinteren 2018, hvor departementet ga uttrykk for at datasenter kunne etableres innenfor arealformålet «industri». Også kommunal- og moderniseringsdepartementet ga uttrykk for dette i deres fornyede strategi fra 2021. Først i veilederen til Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023, ble «annen næring» trukket frem som det korrekte arealformålet for datasentre. På tidspunktet for vedtakelsen av reguleringsplanen i 2020 var det derfor ingen tvil om at datasenter var omfattet av planens «industri»-formål.
- Om eventuelle feil virket inn på vedtaket, jf. forvaltningsloven § 41 samt Rt. 2009 s. 661 og HR-2017-2247-A.

Det er ingen grunn til å tro at utfallet av saken hadde blitt annerledes dersom det hadde blitt gjennomført en formell konsekvensutredning etter konsekvensutredningsforskriften. Slik vi ser det, foreligger det ingen reell mulighet for at området ikke hadde blitt avsatt til næringsområde i 2020.

- Vedtaket kan uansett ikke omgjøres etter så lang tid når berørte parter har innrettet seg etter vedtaket.
- Dersom Statsforvalterens frykt er begrunnet i at overskuddsstrøm benyttes til datasenter, er det her nærliggende å anta at denne strømmen uten datasenter ville blitt eksportert til Tyskland gjennom utenlandskablene som ligger i dette området.

Aud Sunniva Fuhr
Kommunedirektør

Vedlegg: Bilder av Statnetts anlegg på Ertsmyra

Bilde 1: Fra sør mot nord. Agder 16. september 2019:

Bilde 2: Fra nord mot sør. Stavanger Aftenblad 8. september 2025: